

12 במרץ 2014

תופעת הפעילים הזרים השיעים הלוחמים בסוריה

צילום קבוצתי של פעילים המשתייכים לחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס, מסגרת צבאית שיעית המורכבת בעיקר מאנשי מליציות שיעיות מעיראק. במרכז נראה קאסם אלטאא'י, איש דת שיעי עיראקי בולט, העוסק בגיוס פעילים לחימה בסוריה (דף פייסבוק בפרסית המוקדש ללוחמים השיעים בסוריה)

עיקרי המסמך

1. מטרת עבודת מחקר זאת היא לבחון את תופעת הפעילים הזרים השיעים, הלוחמים בסוריה לצד המשטר הסורי. מספרם של הפעילים נמצא בתהליך גידול והוא מגיע כיום להערכתנו לכ-8,000 פעילים, 7,000 איש לכל הפחות¹. מספר זה כולל כמה אלפי לוחמים המשתייכים לארגון חזבאללה (שמספרם עשוי להשתנות מעת לעת). כמו כן הוא כולל כמה אלפי פעילים המשתייכים למליציות שיעיות עראקיות המאורגנים במסגרות צבאיות, שהבולטת בהן הינה חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס. בנוסף ל"גרעין הקשה" של פעילי חזבאללה והפעילים העיראקים מצויים בסוריה כמה מאות פעילים שיעים ממדינות ערביות/מוסלמיות בהן מתגוררות קהילות שיעיות. בין השאר הלוחמים בסוריה פעילים שיעים מבחרין, תימן (פעילי המרד החות'י), כוית, סעודיה, פקיסטאן ואפגניסטאן.

¹ אומדנים מערביים נוקבים במספרים גבוהים יותר: על פי Aaron Y. Zelin ממכון וושינגטון ב"ב מגיע מספרם לכל היותר ל-10,000. על פי מידע אחר (יוני 2013), שמקורו בפעילים שיעים ששרתו בסוריה, מצויים בסוריה מעל ל-10,000 לוחמים שיעים זרים (דה גארדיאן, 4 ביולי 2013). העיתון אלשרק אלאוסט המסתמך על "מומחים במערב" טוען, כי בסוריה נלחמים יותר מ-40,000 פעילים שיעים אך מספר זה לדעתנו מוגזם בעליל (אלשרק אלאוסט, 19 בפברואר 2014).

2. המסקנה העולה מעבודה זאת הינה, שאיראן הינה הגורם המרכזי העומד מאחורי תופעת הלוחמים השיעים הזרים, המגיעים לסוריה מרחבי העולם הערבי/מוסלמי. איראן מסייעת להגעתם לסוריה לא רק במתן לגיטימציה דתית אלא גם בכסף, ציוד ובהפעלת המסגרות הצבאיות השיעיות בשיתוף פעולה ותאום הדוק עם הצבא וכוחות הביטחון של המשטר הסורי. את הפעלת חזבאללה ושאר הפעילים השיעים הזרים בסוריה ניתן לראות כחלק ממדיניות איראנית, המעדיפה לסייע למשטר הסורי באמצעות שליחים (Proxies), תוך שמירה על היקף מצומצם של נוכחות איראנית ישירה על אדמת סוריה.

3. המעורבות, האיראנית הישירה במלחמת האזרחים בסוריה מתבטאת בנוכחות כמה מאות אנשי צבא, בעיקר מקרב כח קדס של משמרות המהפכה – יחידת עילית האמונה, בין השאר, על הסיוע האיראני למשטר הסורי ועל פעולות חתרנות בקרב קהילות שיעיות ברחבי העולם הערבי/מוסלמי. הסיוע האיראני למשטר הסורי כולל אספקת נשק ואמצעי לחימה, בניית מסגרות מיליציוניות בקרב ריכוזי העליונים והשיעים, יעוץ צבאי, הדרכה, סיוע כלכלי וגיבוי מדיני והסברתי. בפרויקט גיוס הפעילים השיעים מעיראק, לבנון ומדינות נוספות מעורב כח קדס, אשר מקיים במשך שנים ארוכות קשרי עבודה הדוקים עם חזבאללה ועם המליציות השיעיות בעיראק. בשל הסיוע הנרחב מהווה איראן (לצידה של רוסיה) משענת חיצונית אסטרטגית המאפשרת את המשך שרידותו של המשטר הסורי במלחמת האזרחים, שסופה אינו נראה באופק ותוצאותיה אינם ברורות.

4. הפעלה חזבאללה, שפעיליה מהווים כח צבאי איכותי, חדור מוטיבציה ונאמן למשטר הסורי, מתבצעת בשיתוף פעולה הדוק עם כוחות הביטחון הסורים (על פי העיתון הכותי אלראא', מקיימים צבא סוריה וחזבאללה חמ"ל משותף). פעילי חזבאללה מילאו תפקיד מרכזי במערכה המוצלחת על המרחב, בעל החשיבות האסטרטגית, של העיר אלקציר בקיץ 2013. הם אף ספגו אבידות כבדות בקרבות, שהתנהלו באזור (עד לכיבוש העיר ע"י חזבאללה ב-5 ביוני 2013²). פעילי חזבאללה משולבים גם ככוח מסייע לצבא סוריה במערכה, שמנהל משטר אסד בחודשים האחרונים בכמה מוקדים: בפריפריה המזרחית של דמשק, במרחב חלב ובאזורים הסמוכים לגבול הסורי-לבנוני (הרי אלקלמון) המהווים, בראיית חזבאללה, מוקד ממנו מתוכננים פיגועי תופת בלבנון ע"י ארגונים המזוהים עם אלקאעדה והג'האד העולמי (בדגש על העיר יברוד).

5. היחידות השיעיות הפועלות בסוריה הינן, לעיתים הטרוגניות, קרי-מורכבות מפעילים שיעים ממדינות שונות, המאוגדים במסגרת צבאית אחת. בכמה מהמקרים המדובר במסגרות הומוגניות, בעיקר על בסיס הפעילים העראקים, המשתייכים למליציות השיעיות, שניהלו לוחמת גרילה נגד ארה"ב ובעלות בריתה עד לצאתה של ארה"ב מעיראק (בסוף 2011). המסגרת הצבאית השיעית עראקית הבולטת הינה חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס ולצידה פועלות מסגרות צבאיות שיעיות קטנות יותר. למרות הניסיון, שצברו הפעילים העראקים בלוחמת גרילה איכותם, להערכתנו, נופלת מזו של פעילי חזבאללה. הפעילים הזרים השיעים ממלאים תפקיד חשוב בהגנה על אתרים דתיים החשובים

² ראו פרסום מרכז המידע למודיעין ולטרור מה-27 ביוני 2013: "הרוגי חזבאללה בסוריה – תמונת מצב".

לשיעה, ובמרכזם **קבר אלסת זינב**, שמדרום לדמשק³. בנוסף לכך מופעלים הפעילים השיעים גם בחלב ובמוקדי לחימה נוספים בסוריה לצד כוחות הביטחון הסוריים.

6. **לתופעת הלוחמים השיעים הזרים בסוריה כמה משמעויות:** מעורבות פעילי חזבאללה והפעילים השיעים בלחימה מסייעת לכוחות הביטחון הסוריים, ומשפרת את יכולת לחימתם נגד המורדים. היא גם מאזנת במידה מסוימת את המעורבות הסונית-ג'האדיסטית הזרה בסוריה, ובו בזמן **מוסיפה מימד מסבך למורכבות הרבה של מלחמת האזרחים הסורית ומחריפה את אופייה הדתי עדתי של המלחמה**. הפעלת פעילי חזבאללה בסוריה גוררת "זליגת" פעולות הטרור של מחבלי אלקאעדה והג'האד העולמי אל הזירה הלבנונית, ומאיימת לערער את היציבות הפנימית בלבנון ואולי אף לפגוע במעמדו של חזבאללה. מעבר לכך, היא גם טומנת פוטנציאל של החרפת הקרע הסוני-שיעי בעולם הערבי/מוסלמי כולו. זאת ועוד, איראן עלולה לצאת נשכרת מהתופעה שכן חזרתם של הפעילים השיעים למדינות מוצאם, בעיקר לעראק, **תיצור עבור האיראנים (בדגש על כוח קדס) תשתית אנושית מיומנת, בעלת ניסיון קרבי, שתפעל בשדותם לצרכי טרור וחתרנות.**

5. העבודה כוללת שלושה פרקים:

פרק א' - מטרותיו ומאפייניו של הסיוע, האיראני למשטר הסורי.

פרק ב' - מדינות המוצא של הפעילים השיעים הזרים.

פרק ג' - מסגרות הלחימה הצבאיות, שבהן משולבים הפעילים הזרים.

³ **קבר אלסת זינב** (או אלסידה זינב), הנמצא מדרום לדמשק, נחשב למקום המקודש ביותר לשיעים בסוריה. על פי אחת הגרסאות קבורה במקום זינב, בתו של עלי בן אבו טאלב, הנחשבת לדמות מופת ולמודל לחיקוי עבור השיעים. מתחם הקבר נתון ללחצים צבאיים בלתי פוסקים של המורדים, בדגש על הארגונים המזוהים עם אלקאעדה והג'האד העולמי. הסיסמא "זינב לא תיפול שנית" הפכה לקריאה של חזבאללה ותומכיו במהלך מלחמת האזרחים וההגנה על הקבר הפכה לצידוק המרכזי של המעורבות הישירה של חזבאללה בלחימה. (על אתרים שיעים קדושים נוספים עליהם מגנים פעילי חזבאללה ומתנדבים שיעים ראו בהמשך העבודה).

פרק א: מטרותיו ומאפייניו של הסיוע האיראני למשטר הסורי

האינטרסים של איראן בסוריה

קריקטורה בעיתון סעודי אודות מעורבות איראן בלחימה בסוריה (עיתון אלג'זירה, סעודיה, 24 בפברואר 2014)

6. איראן רואה בשימור משטרו של בשאר אסד אינטרס אסטרטגי ממדרגה ראשונה, שכן סוריה הינה בעלת בריתה העיקרית של איראן בעולם הערבי ומרכיב מרכזי ב"מחנה ההתנגדות". איראן גם חשה סולידריות על רקע דתי עם העדה השיעית בסוריה ועם העדה העלוית, שהתפצלה מתוך השיעה. היא גם ממלאת תפקיד מוביל במערכה העזה הניטשת בין השיעה לסונה, על אדמת סוריה ובזירות עימות נוספות בעולם הערבי והמוסלמי, ורואה בסוריה זירה מרכזית, שתוצאות הלחימה בה תשפיענה על מעמדה האזורי והעולמי.

7. משטרו של בשאר אלאסד ממלא תפקיד חיוני בשימור כוחו של ארגון חזבאללה, ה-proxy המרכזי של איראן במזרח התיכון והדוגמא המובהקת להצלחת מדיניות "ייצוא המהפכה", ששורשיה במשנתו של איתאללה ח'מיני. הדבר מוצא ביטוי בסיוע הסורי להתעצמותו הצבאית של חזבאללה ולשמירת כוח ההרתעה שלו מול ישראל. סוריה מהווה מקור אספקת אמצעי לחימה עבור חזבאללה ונתיב העברה מרכזי של נשק ותחמושת (כולל אמצעי לחימה מתקדמים) לשטח לבנון. בתקופה, שבה נהנתה סוריה מהשפעה פוליטית ושיחקה תפקיד מפתח בזירה הלבנונית, היא השתתפה במסע הטרור של חזבאללה נגד מתנגדיו ("מחנה ה-14 במרץ") ונתנה לארגון גיבוי מדיני והסברתי.

8. ארגון חזבאללה מופעל בסוריה במסגרת האסטרטגיה הכוללת האיראנית אך יש לו גם אינטרסים חשובים משל עצמו לסייע למשטר הסורי. האחד הינו, אינטרס דתי, שעיקרו הגנה על אוכלוסייה שיעית (ועלוית) בסוריה ועל מקומות קדושים לשיעים ובמרכזם קבר סת זינב, שמדרום לדמשק; והשני

הינו **אינטרס ביטחוני**, שעיקרו סיכול ומניעה של "זליגת" הלחימה לשטח לבנון ע"י טרור, שמקורו בארגונים המזוהים עם אלקאעדה והג'האד העולמי. ה"זליגה" של הטרור מסוריה הומחשה היטב בסוף שנת 2013 ותחילת 2014, ב"גל" של פיגועי טרור, שהיו ביוזמת ארגון ג'בהת אלנצרה וארגון המדינה והאסלאמית בעיראק ובאלשאם, אשר כוונו נגד חזבאללה והעדה השיעית (בדגש על הפרבר הדרומי של בירות שם נמצאים מפקדות חזבאללה). אינטרסים אלו **הלכו והתבלטו ככל שהתמשכה מלחמת האזרחים בסוריה והפכו לטיעון חשוב בהצדקת מעורבות חזבאללה בלחימה בסוריה.**

9. מעבר לשמירה על שרידות המשטר הסורי ועל כוחו של חזבאללה נועד הסיוע האיראני למשטר הסורי **להקנות לאיראן השפעה פוליטית בסוריה ובאזור כולו**, למשל: יכולת לנטרול השפעתן של מדינות המערב ומדינות ערביות ומוסלמיות פרו-מערביות על ארגוני המורדים; השפעה על צביונו של המשטר הסורי העתידי; החלשת כוחם של ארגוני אלקאעדה והג'האד העולמי הנתפסים כאויבים מרים של איראן וחזבאללה והעדה השיעית בכלל; מניעת פעולות נקם נגד השיעים ובני העדה העלוית בסוריה, עמם חשות איראן וחזבאללה סולידריות דתית-עדתית.

מאפייני הסיוע האיראני

10. בשל האינטרסים החיוניים שלה בסוריה משקיעה איראן, מאז פרוץ מלחמת האזרחים, משאבים רבים- צבאיים, מדיניים, וכלכליים - כדי לסייע למשטר הסורי להרתיע ולהחליש את יריביו מבית ומחוץ. עם זאת **מודעים האיראנים היטב לאופייה המורכב של מלחמת האזרחים הסורית ולסיכונים הנשקפים להם כתוצאה מהישאבות ישירה ללחימה.** לפיכך נמנעים האיראנים ממעורבות צבאית ישירה בהיקף נרחב במלחמת האזרחים הסורית ומעדיפים להפעיל **proxies** מטעמם, בדמות **כמה אלפי פעילי חזבאללה וכמה אלפי פעילים שיעים מעראק ומדינות נוספות בעולם הערבי** (סה"כ 7,000-8,000 לוחמים לכל הפחות).

11. הנוכחות הצבאית האיראנית הישירה על אדמת סוריה הינה **מצומצמת.** בסוריה משרתים, להערכתנו, **כמה מאות אנשי צבא, איראניים, בעיקר (אך לא רק) חיילי וקציני כח קדס של משמרות המהפכה** (דיווחים בתקשורת המערבית כאילו 3,000-4,000 אנשי משמרות המהפכה פועלים בסוריה הינם להערכתנו מוגזמים). בנוסף לכך מצויים בסוריה אנשי **בסיג'**, המליציה של משמרות המהפכה. **כמה עשרות איראנים נהרגו בסוריה במהלך הלחימה** וגופותיהם הוחזרו לאיראן.

פעילי משמרות המהפכה, שנהרגו בסוריה במהלך הלחימה

מנהיג איראן עלי ח'אמנהאי. פוקד ארונות של פעילי משמרות המהפכה, שנהרגו בסוריה (7 באפריל 2013, jazannews.com)

חסן שאטרי, קצין בכיר מכוח קדס, אשר דווח, כי שימש כנציג כוח קדס בלבנון תחת מסווה של "אחראי על שיקום הבנייה בלבנון". נהרג בעת שעשה דרכו מסוריה ללבנון (abna.ir).

טקס לזכרו של חאג' אסמאעיל חידרי, מפקד בכיר, שעמד בראש יחידה של פעילים איראנים באזור חלב (alarabiya.net)

מחרם תרכ, קצין משמרות המהפכה, שנהרג בדמשק ב-19
בינואר 2012 (alarabiya.net)

רצ'א כארגאר-ברז'י, קצין ממשמרות
המהפכה, שנהרג ביולי 2013
(www.facebook.com).

סיד עלי אצער' שנאי ומהדי ח'ראסאני, שני פעילי
משמרות המהפכה האיראניים, שנהרגו במתחם
קבר אלסת זינב (alarabiya.net).

מחמד חסין עטרי, קצין בכוח קדס, נהרג בסוריה
(alarabiya.net)

אמיר ג'אן, ככל הנראה השתייך לכוחות
הבסיג' (www.nadyefikr.com).

אמיר רצ'א עלי זאדה, קצין במשמרות המהפכה
שנהרג בסוריה במאי 2013 (alarabiya.net).

ג'האנפור שריפי, קצין במשמרות המהפכה. נהרג
במסגרת "הגנה על כבודה של [אלית] זינב"
(www.askdin.com).

חאג' מחמד ג'מאלי קצין במשמרות המהפכה
(twitter.com)

מחנן חידרי, פעיל בסיג', נהרג בסוריה (facebook.com).

12. הסיוע האיראני העקיף למשטר הסורי במישור הצבאי והביטחוני מוצא ביטוי בתחומים הבאים: אספקת אמצעי לחימה וציוד לוגיסטי והעברתם לסוריה בעיקר בדרך האוויר; הדרכה במיומנויות לוחמת גרילה לצבא סוריה ולכוחות הביטחון הסוריים; סיוע במודיעין; ארגון מסגרות מיליציוניות נאמנות למשטר הסורי בקרב ריכוזי אוכלוסיה שיעים ועלולים; לגיטימציה דתית, וסיוע כספי לוגיסטי לגיוס פעילים שיעים ללחימה בסוריה והפעלתם במשימות צבאיות, הגנתיות והתקפיות. בנוסף לכך מעניקה איראן סיוע כלכלי, מדיני והסברתי למשטר הסורי ועומדת בקשר הדוק עם בכיריו. בכירים איראנים מדיניים וצבאיים (כולל מפקדי כח קדס) ובכירי חזבאללה מקיימים מעת לעת תיאומים והתייעצויות עם בכירי המשטר הסורי במגוון נושאים אסטרטגיים וצבאיים הנוגעים להתנהלות הלחימה נגד המורדים.

מטוסי תובלה איראניים של חברת Iran Air - Mahan Air, שהביאו עמם סיוע מאיראן למשטר הסורי בשנים 2011-2012 בשדה תעופה דמשק (המקור: אתר משרד האוצר האמריקאי).

13. האיראנים בהתבטאויותיהם הפומביות אינם מכחישים, כי הם מסייעים למשטר הסורי. **מחמד עלי ג'עפרי**, מפקד משמרות המהפכה, במהלך מסיבת עיתונאים, שקיים בטהראן (16 בספטמבר 2012), ציין: "אנו גאים להגן על סוריה המהווה [אבן] יסוד במאבק נגד ישראל. אנו מעניקים לה ייעוץ ותורמים לה מניסיוננו". הוא הודה גם שאיראן מעניקה לסוריה **סיוע כספי**. אלג'עפרי הכחיש, כי איראן מקיימת נוכחות צבאית בסוריה אולם הזהיר, כי **איראן עלולה לשנות את מדיניותה זאת אם סוריה תותקף** (אלחיאת, אלג'זירה, Free-Syria, 17 בספטמבר 2012). קודם לכן (מאי 2012) הודה **תא"ל אסמאעיל קאא'ני**, סגן מפקד כוח קדס, כי **אנשי צבא איראניים נמצאים בסוריה ומסייעים למשטרו של בשאר אסד**. לדבריו מטרת אנשי הצבא האיראנים היא לסייע בהגנה על העם הסורי והמשטר הסורי מפני המורדים, שכן: "אם הרפובליקה האסלאמית לא הייתה נמצאת בסוריה, הטבח בעם הסורי היה כפול ומכופל" (איסנ"א, 27 במאי 2012).

פרק ב: מדינות המוצא של הפעילים השיעים הזרים

פרופיל הפעילים השיעים

14. את השיעים זרים הנלחמים בסוריה ניתן לחלק לשתי קבוצות: **קבוצה כוללת את פעילי חזבאללה**, בסדר גודל של כמה אלפי לוחמים, הנשלחים ע"י הארגון למשימות התקפיות והגנתיות בסוריה. **קבוצה שנייה של מתנדבים שיעים מעראק וממדינות ערביות\מוסלמיות נוספות היוצאים לסוריה כדי להלחם לצד המשטר הסורי. מספרם מגיע להערכתנו לכ-4,000-5,000, רובם הגדול מעראק. עראק "ייצאה" איפא לסוריה את הפעילים, שהקימו את ארגון ג'בהת אלנצרה, שלוחת אלקאעדה בסוריה, וכמו גם פעילים שיעים הנלחמים לצד המשטר הסורי. הפעילים השיעים מאורגנים במסגרות צבאיות, שהבולטת שבהם הינה חטיבת אבו פצ'ל אלעבאס. לצידה פועלות גם מסגרות צבאיות קטנות יותר (ראו להלן).**

עשרות ארונות של פעילים שיעים, שנהרגו בסוריה, מובאים לקבורה בעיראק (bahrainforums.com)

15. הפעילים השיעים, המגיעים לסוריה מלבנון, עיראק ומדינות נוספות, הינם **ברובם המכריע צעירים** (בדומה למתנדבים המצטרפים לשורות ארגון ג'בהת אלנצרה וארגון המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם). מרביתם הינם **מרקע סוציו-אקונומי נמוך** (אלחיאת, 30 ביוני 2013). הם מגיעים לסוריה בעיקר **ממניעים דתיים** (הגנה על המקומות הקדושים לשיעים ומלחמה באנשי אלקאעדה, ה"תכפירים"). בחלק מהמקרים קיים גם **מניע כלכלי** (מענקים כספיים לפעילים העראקים ומשכורת לנלחמים בסוריה).

16. מבדיקה שמית בקרב כ-200 פעילי חזבאללה, שנהרגו בסוריה עולה, **כי למעלה ממחציתם הינם מדרום לבנון**. כמו כן בולט מספרם של **תושבי הבקאע** (יותר משליש). השאר מוצאם מריכוזים

שיעים אחרים (הפרבר הדרומי של בירות, צפון לבנון)⁴. מבדיקת שמותיהם של 71 פעילים עראקיים, שנהרגו בסוריה, נמצא שרובם הגדול הינם **מדרום עראק ומהשכונות השיעיות של בגדאד**. בהיבט של שיוכם הארגוני – 13 מהם היו **פעילי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס**. שאר ההרוגים השתייכו למסגרות צבאיות שיעיות אחרות, רובן קשורות לחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס.

17. פעילי חזבאללה ופעילי המליציות העראקיות הפרו-איראניות, המהווים את רוב הלוחמים השיעים בסוריה, הינם בעלי **ניסיון קרבי עשיר. הפעילים הללו צברו ניסיון צבאי בטקטיקות של גרילה בשנות הלחימה הממושכות נגד ישראל (חזבאללה) ונגד ארה"ב והקואליציה של מדינות המערב (המליציות בעיראק)**. רבים מהם עברו אימונים באיראן או במדינות מוצאם (לבנון, עיראק), בעת שלחמו נגד ישראל או ארה"ב.

18. על פי התקשורת הערבית **עוברים הפעילים השיעיים הכשרה צבאית מזורזת באיראן, לפני יציאתם לסוריה** (בדומה להכשרה הצבאית המזורזת שעוברים הפעילים הסונים-ג'האדיסטים עם הגיעם לסוריה). האימונים נמשכים מספר שבועות והם מתקיימים **במחנות של כח קדס**. המדובר באימוני לוחמת גרילה, הישרדות בשטח, הגנה עצמית ואימוני צלפים. לצד זאת עוברים הפעילים גם **הכשרה דתית** ברוח האסלאם השיעי- ח'מיניסטי (alsharq.net, 13 ביוני 2013; וול סטריט ג'ורנאל, 16 בספטמבר 2013). את "טביעות האצבע" של הכשרתם הדתית, בפיקוח איראני, ניתן למצוא במודעות אבל של הרוגים **בהן נראות תמונותיהם של המנהיג האיראני עלי ח'אמנהאי ולעיתים גם האמאם עלי ח'מיני**.

⁴ פרוט ראו לקט מידע מה-4 ביוני 2013: "[מעורבות חזבאללה במלחמת האזרחים בסוריה](#)"; ראו גם לקט מידע מה-25 בדצמבר 2013: "[בשבועות האחרונים שב חזבאללה והעמיק את מעורבותו הצבאית במלחמת האזרחים בסוריה תוך שהוא פג אבידות קשות](#)".

דמותו עלי ח'אמנהאי במודעות אבל לזכרם של הרוגים עיראקים

מימין: כרזת אבל על מותו של מית'אק נג'ם עבדאללה, עראקי, שהשתייך לחטיבה העריבה לשלומה של [אלסת] זינב (פירוט ראו בהמשך), במתחם קבר אלסת זינב. בתמונה נראה ההרוג שבצדדיו עלי ח'אמנהאי, מנהיג איראן, ומחמד מחמד צאדק אלצדר, איש דת שיעי עראקי קיצוני, שנרצח בהוראת צדאם חסין בשנות ה-90 ואביו של מקתדא אלצדר, המקורב לאיראן (facebook.com). משמאל: סאמי אלזבידי, מתנדב מעראק, שנהרג במתחם אלסת זינב במסגרת צבאית שיעית עיראקית בשם גדודי בכיר החללים ב-20 באוגוסט 2013 (facebook.com). בכרזה המכריזה על מותו נראה (למעלה מימין) עלי ח'אמנהאי, מנהיג איראן.

19. להלן חלוקת הפעילים השיעים (שאינם משתייכים לחזבאללה הלבנוני), בחתך מדינות המוצא שלהם.

עראק

20. מספר הפעילים השיעים הגדול ביותר (בסדר גודל של כמה אלפים) מוצאם מעראק⁵. הם **שוגרו לסוריה בהשראת/השפעת איראן וקיבלו סיוע מכוח קדס**. נהירת הפעילים השיעים לסוריה קיבלה תאוצה לאחר כיבוש אלקציר ע"י חזבאללה בקיץ 2013. במקביל לנהירת הפעילים הסונים לשורות ארגוני המורדים המזוהים עם ארגוני אלקאעדה והג'האד העולמי. עבור הפעילים השיעים הוקמו ע"י איראן וסוריה מסגרות צבאיות נפרדות (ראו בהמשך). מרבית הפעילים העראקים הינם במקורם אנשי מליציות שיעיות פרו-איראניות, שהוקמו והופעלו ע"י כח קדס בעת הלחימה נגד צבא ארה"ב, ונתרו "חסרי תעסוקה" לאחר צאתם של האמריקאים מעראק בסוף 2011. הגעתם לסוריה חיזקה את המימד הסוני-שיעי של מלחמת האזרחים.

⁵ החוקר PHILLIP SMITH אומד את מספר של הפעילים השיעים שמוצאם מעיראק בין 800-2,000 (Jihadology.net, יוני 2013). אנו מעריכים שמספרם כיום גבוה יותר והוא נאמד על ידינו בכמה אלפים.

מימין: עמראן אבו עלי, המכונה עמראן אלשמר, עראקי שיעי, ממקימי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס. הוא נהרג מירי צלף באזור שדה התעופה של דמשק (יולי 2013). בתמונה הוא נראה לצד ראש ממשלת איראן לשעבר. מחמוד אחמדינז'אד (middle-east-online.com).

21. בקרב הפעילים השיעים העראקים בולטים פעילי שלוש מיליציות, שהוקמו ע"י כוח קדס, לשם הלחימה נגד האמריקאים:

א. **חבורות אנשי האמת (עצא'ב אהל אלח'ק) – מליציה עראקית, שהוקמה ע"י כח קדס (2006) ופעלה בחסותו. בראשה עמד קיס אלח'זעלי, איש דת שיעי מדרום עראק, עד לתפיסתו בשנת 2007 ע"י כוחות הקואליציה (יחד עמו נשבה פעיל חזבאללה עלי דקדוק, שהופעל בעראק ע"י כח קדס). קיס אלח'זעלי שוחרר בינואר 2010 בתמורה לשחרור חטוף בריטי וארבעת שומרי ראשו. בשנים 2010–2011, ביצע הארגון פיגועים במתווים שונים נגד כוחות צבא ארה"ב ובעלות בריתה ובכלל זה חטיפת בני ערובה, ירי רקטות והנחת מטעני חבלה (הארגון התמחה בהנחת מטענים כיפתיים קטלניים, EFPs, בצירים שבהם נעו כוחות הצבא האמריקאיים).**

סמל חבורת אנשי האמת. בספר הפתוח, המייצג את הקוראן נכתב: "הם הינם צעירים המאמינים בריבונם" (סורת אלכהף, פסוק 13).

פעילי חבורות אנשי האמת, שנהרגו בלחימה בסוריה

האתף שיאל ג'נחית (facebook.com).

ג'עפר אלפרטוסי, שהשתתף בפעולות צבאית נגד הצבא האמריקאי בעראק (facebook.com).

احمد فرهود האשם אלזירג'אוי, נהרג במתחם אלסת זינב ב-2 במאי 2013. (facebook.com).

צאלח מהדי עבד אלאמיר אלתמימי (facebook.com).

חאמד חמיד כרים אלבהאדלי. נהרג באוגוסט 2013 במתחם אלסת זינב (ahlualhaq-iq.com).

סאמר אללאמי, נהרג בסוריה ביולי 2013. (forum.qawem.org).

ב. גדודי חזבאללה (כתא'ב חזבאללה) – מליציה קטנה, שהוקמה בתחילת שנת 2007 ע"י כוח קדס. בשנת 2010 עודדו האיראנים את גדודי חזבאללה להגביר את פעילותם נגד צבא ארה"ב טרם נסיגתו מעראק. פעילותם במהלך שנת 2011 כללה ירי רקטות והנחת מטעני צד נגד יעדים בריטיים ואמריקאיים (כלי רכב, בסיסים, שדות תעופה). בתקיפות נגד צבא ארה"ב השתמש הארגון ב-IRAMS, פצצות מרגמה מאולתרות בעלות ראש קרב עתיר חומר נפץ. בראש גדודי חזבאללה עומד ג'מאל ג'עפר מחמד, המכונה אבו מהדי אלמהנדס ("המהנדס") –

עראקי, שיעי, נשוי לאיראנית, אשר נמלט מעיראק בעת משטרו של צדאם חוסיין ושהה באיראן במשך כעשרים שנים (בשנות השמונים של המאה הקודמת). הוא גם שהה בכווית והיה מעורב שם בשורה של מעשי טרור נגד יעדים אמריקאיים, צרפתיים וכוויתיים.

סמל גדודי חזבאללה: הכיתוב למעלה הוא: "הילחמו במנהיגי הכפירה, שכן אין ערך לשבועותיהם" (סורת אל-תובה, פסוק 12).

פעילי גדודי חזבאללה, שנהרגו בעת הלחימה בסוריה

ארפד מחסן אלחמידאוי, מפקד בגדודי חזבאללה.
מוצאו מכאט'מיה, נקבר בנג'ף (forum.qawem.org).

אחמד מהדי אלשוילי, (facebook.com)

כאט'ם עידאן מחסר וחסין אזהר מחיבס אלח'פאג'י (facebook.com).

חידר עלי אלבהאדלי (facebook.com).

מחמוד סבהאן צח'י אלכעבי (facebook.com).

ראפע נאפע ח'מאס אלשמרי, קאסם סאלם שבוט אלדראג'י ונאצר מט'פר ג'באר אלשריפי שנהרגו בתחילת נובמבר 2013 (facebook.com).

ג. חטיבת היום המובטח (לואא' אליום אלמועוד, קרי – "חטיבת יום הדין") – מליציה עראקית, שהוקמה ביוני 2008, על מנת לשמש "קבלן פיגועים" של איראן, בעקבות הקפאת פעילותו הצבאית של צבא המהדי (מליציה שיעית שפעלה בחסותו של כח קדס בראשות מקתדא צדר). על פי הערכות גורמים אמריקאים זכה ארגון זה לעצמאות מסוימת מכוח קדס. פעילותו בתקופה, שקדמה ליציאת הכוחות האמריקאיים התבצעה בפרופיל נמוך. פעיליו שיתפו פעולה עם חבורת

אנשי האמת וגדודי חזבאללה בהתקפות על הכוחות האמריקאים בעראק (הפעלת מטעני צד, ירי רקטות, וכדומה).

מימין: שג'אע אליאסרי מחטיבת היום המובטח, שנהרג בסוריה (facebook.com). משמאל: סמל היום המובטח: הכיתוב על הדגל הוא "לפקודתך, מחמד!" על כדור הארץ נכתב "חטיבת היום המובטח" [קרי: יום הדין] ולמעלה "ההתנגדות האסלאמית".

גיוס הפעילים השיעים בעראק

22. לאחר יציאת צבא ארה"ב מעיראק (סוף 2011) החלו פעילי המליציות העיראקיות, שלחמו נגד הכוחות האמריקאיים, להצטרף ללחימה בסוריה. חכם הדת השיעי הבולט, שהפנה לראשונה קריאה לשיעים בעראק להלחם בסוריה על מנת להגן על המקומות הקדושים לשיעה, היה **קאסם אלטאאי**. בעקבות קריאתו הוקמו בבגדאד משרדים לגיוס פעילים ללחימה (akhlar-alkhaleej.com). **גיוס הפעילים בעראק קיבל תנופה במאי 2013**, בעיצומה של המערכה על העיר אלקציר (שקיבלה גוון של עימות שיעי-סוני). אחד המגייסים של הפעילים העראקים, התראיין בעילום שם לרשת ה-BBC וטען, **שעראקים מתגייסים באלפיהם ללחימה בסוריה** (BBC.co.uk, 20 במאי 2013).

איש הדת קאסם אלטאאי מארח פצועים מחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס בנג'ף (kassimaltaai.org).

23. המניע המרכזי להתגייסות השיעים העראקים ללחימה בסוריה **הינו מניע דתי-עדתי**. בקרב ריכוזי העדה השיעית בעראק מתקיימת פעילות תודעתית ענפה, שמטרתה **להטמיע את המסר בדבר הצורך להגן על המקומות הקדושים לשיעים בסוריה** (מסר רב-עוצמה, שגם חזבאללה בלבנון עושה בו שימוש) פעילות תודעתית מתקיימת גם באמצעות רשתות חברתיות באינטרנט ובמרכזן פייסבוק, שם נפתחו דפים המתרכזים בהנצחת הלוחמים השיעים, שנהרגו בסוריה והאדרת פועלים (בדומה לפעילות המתבצעת באינטרנט להנצחת דמותם של הפעילים הסונים בשורות ארגוני אלקאעדה והג'האד העולמי).

24. **לפסקי הלכה של אנשי דת שיעים בכירים, איראנים ועראקים, משקל רב** בעידוד שיעים עראקים להתנדב להילחם בסוריה. ההשראה (וההנחיה) לכך באה מצידם אנשי דת מובילים באיראן, **ובמרכזם "המנהיג" עלי ח'אמנהאי**, אשר האיכו בשיעים, מרחבי העולם, להתנדב במלחמה בסוריה. אנשי דת רבים בעראק קראו אף הם לתומכיהם להתנדב ללחימה על מנת להגן על המקומות הקדושים לשיעה בסוריה. הבולט שבהם הינו איש דת שיעי עראקי בשם **קאסם אלטאאי** העוסק לא רק בהטפות דתיות אלא גם בגיוס הפעילים ושיגורם לסוריה.

25. אנשי דת שיעים נוספים בעראק, ובראשם **מחמד אליעקובי וצאדק אלחסיני אלשיראדי**, הצטרפו לקריאה להתנדב ללחימה בסוריה, אך התנו זאת בכך, **שהלחימה תהייה לשם הגנה על המקומות הקדושים לשיעים דוגמת קבר אלסת זינב ואלסידה רקיה**. הרחיק לכת **כאט'ם חסיני אלחאא'רי**, חכם הלכה שיעי מנג'ף, השוהה בקום, שבאיראן, שרבים מתומכיו פעילים בשורות המליציה העראקית חבורות אנשי האמת. אחד מתומכיו ביקש לדעת מהי עמדתו בעניין ההצטרפות ללחימה בסוריה כדי להגן על המקומות הקדושים לשיעה. הוא נענה, כי ההצטרפות אינה נוגעת למקומות הקדושים בלבד אלא היא מבטאת את חובת הלחימה ב"כופרים" בכלל. עם זאת אלחאא'רי הוסיף, **כי בכל נושא יש**

לקבל את סמכותו של ה"מנהיג" עלי ח'אמנהא'י. (alshirazi.com; אלראז'י, כוויט, 4 בדצמבר 2013). פסקי ההלכה הללו תרמו רבות לעליית מספרם של הפעילים השיעים העראקים, שהצטרפו ללחימה בסוריה

נוסח תשובתו של אלחאא'רי לפניית אחד מתומכיו בעניין הצטרפות ללחימה בסוריה (alraimedia.com).

26. בנוסף למוטיבציה הדתית נמסר, כי הפעילים השיעים בעראק מונעים גם ע"י תשלום כספי נדיב. בתקשורת העראקית פורסם, כי כל מתנדב מקבל מענק חד-פעמי גדול עם התגייסו בסכום של \$12,000 כמו כן מקבל כל מתנדב תשלום של \$50 עבור כל יום לחימה בסוריה, קרי— כ-\$1,500 לחודש. על פי דיווח נוסף מנובמבר 2013, המסתמך על גורמים עראקים רשמיים, עלה התשלום לכל מתנדב ל-\$2,500 לחודש לחימה, ככל הנראה בשל עליית הביקוש לפעילים (almustaqbari.com, 17 בנובמבר 2013). נראה לנו, כי עבור פעילי המליציות העראקיות, שנותרו "מחוסרי עבודה" עם יציאת הכוחות האמריקאיים, המדובר במקור הכנסה נאה. מקור הכספים, המשולמים לפעילים השיעים הינו, להערכתנו, איראן גם מתרומות המעוברות ע"י קהילות שיעיות בעראק ובמקומות נוספים ברחבי העולם.

עמוד פייסבוק המוקדש להנצחת ההרוגים השיעים העיראקים שנהרגו בסוריה (facebook.com)

עמדת המשטר העיראקי

27. המשטר העיראקי של אלמאלכי בעל האופי השיעי בחר שלא להתעמת עם תופעת גיוס הפעילים השיעים העיראקים ויתכן, שהוא אף עודד אותה או לכל הפחות אפשר קיומה. זאת, להערכתנו, מתוך מניעים שיעים דתיים המשתלבים עם שיקול אסטרטגי, שבבסיסו התקרבות המשטר השיעי העיראקי לאיראן, בעידן שלאחר יציאת כוחות ארה"ב מעיראק. עם זאת החלו בפברואר 2013 להישמע קולות בקרב בעלי בריתו של אלמאלכי הקוראים להסיג מסוריה את הפעילים העיראקים חברי המליציות השיעיות.

עלי חסין ג'בר אלמאלכי, בן אחיו של ראש-ממשלת עיראק נורי אלמאלכי, שנהרג על-ידי הצבא הסורי החופשי באזור קבר אלסת זינב בסוף מאי 2013. היה כנראה אחד ממפקדיה הבכירים של חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס (facebook.com). ברקע מודעת האבל מופיעים צילומים של ח'אמנהאי (מימין) וח'מיני (משמאל).

פעילים שיעים מסעודיה ומדינות המפרץ

28. בסוריה לוחמים פעילים שיעים ממדינות שונות באזור המפרץ הפרסי וחצי-האי ערב, וביניהן תימן, סעודיה, כווית ובחריין. מספרם נאמד על ידינו בכמה מאות פעילים, מרביתם מתימן. ביוני 2013 דיווח דובר שיעי מעראק, כי תשעה שיעים מסעודיה, שמונה שיעים מבחריין ושישה שיעים מכווית נהרגו בלחימה בסוריה בהגנה על מתחם קבר אלסת זינב וכי הם הובאו לקבורה בנג'ף (iraqnetworknews.com, 17 ביוני 2013). עוד דווח, כי המתנדב הסעודי הראשון, שנהרג בסוריה היה אחמד עדנאן אלקרעוש מאזור אלקטיף (אזור שיעי בסעודיה). אלקרעוש שרת בחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס ונהרג במאי 2013 (syrianarmyfree.com).

29. ערוץ החדשות הבינערבי אלערביה דיווח, כי פעיליו של ארגון הטרור הסעודי חזבאללה הסעודי (חזבאללה חג'אז), מצויים באזור דמשק, ומסייעים למשטר הסורי. ארגון זה נכלל ברשימת הארגונים עליהם הכריזה סעודיה ב-7 במרץ 2014 כעל ארגוני טרור. באותו דיווח נמסר, כי לפעילים השיעים הסעודים, הלוחמים בסוריה, היו עד כה תשעה הרוגים, שהבולט שבהם הינו אחמד עדנאן אלקרעוש (אלרעביה.נט, 7 במרץ 2014)

אחמד עדנאן אלקרעוש, המתנדב הסעודי-שיעי הראשון, שנהרג בסוריה (syrianarmyfree.com)

שיח' עלי אלסמאהיג'י שיעי מבחריין, בעל אזרחות איראנית (שכן גורש מבחריין על-ידי השלטונות). מצא את מותו באלקציר במאי 2013. השתלב בכוח חזבאללה, שפעל במקום. בצילום הוא נראה על רקע סמל ארגון חזבאללה (syrianarmyfree.com).

30. ב-8 באוגוסט 2013 פרסם העיתון אלשרק אלאוסט, כי מאות תימנים, המשתייכים לארגון המורדים החות'י הקשור לאיראן, לוחמים לצד משטרו של אסד בסוריה (liveleak.com)⁵. בידיעה נוספת שהתפרסמה בעיתונים תימניים (27 במאי 2013) נמסר, כי מאתיים פעילים חות'ים עזבו את תימן והצטרפו ללחימה בסוריה לצד המשטר הסורי (almokhtsar.com). בידיעה נוספת מה-22 ביוני 2013 נמסר, כי שישים בני הארגון החות'י נהרגו באזור דרעא, שבדרום סוריה, במארב שהציב להם צבא סוריה החופשי (aksalser.com).

פעילים שיעים מאפגניסטאן ופקיסטאן

31. ככל הנראה הגיעו לסוריה עשרות ואולי מאות מתנדבים שיעים מאפגניסטן ופקיסטאן. במדינות הללו מתגוררת אוכלוסייה שיעית, בקרבה מקיימת איראן פעולות דתית, תרבותית וסביר שגם מודיעינית-חתרנית. נראה, כי הפעילים האפגאנים והפקיסטאנים, פועלים במסגרת חטיבת אבו פצ'ל אלעבאס (ראו להלן).

⁵ על הסיוע האיראני למרידה החות'ית בתימן, ראו לקט מידע מה-21 בפברואר 2013: "חתרנות איראנית בתימן: תימן עצרה לאחרונה ספינה ובה אמצעי לחימה שמקורם באיראן, אשר היו מיועדים למורדים החות'ים – שיעים בצפון תימן. ניסיון ההברחה מהווה ביטוי נוסף למאמצי החתרנות של איראן בתימן, ודפוס פעולה איראני שכיח בקרב קבוצות אוכלוסייה שיעיות בעולם הערבי/מוסלמי".

מימין: לוחמים אפגנים מחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס באזור מתחם אלסת זינב (facebook.com). משמאל: שני לוחמים שיעים מאפגניסטאן שנהרגו באלסת זינב (שםם לא מצוין) (facebook.com).

שני הרוגים מאפגניסטאן: עזיז ספר מחמד (משמאל) ומחמד ראוף רפיעי (מימין) (facebook.com).

מחמד חסין ג'ואדי מקבול, אפגניסטאן, נהרג במתחם קבר אלסת זינב. השתייך לחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס (facebook.com).

מימין: אחמד באקר מוסא, אפגאני, שנהרג במתחם אלסת זינב. משמאל: מחמד עלי שאה אלחסיני, אפגאני, שנהרג במתחם אלסת זינב ב-5 בינואר 2013. ככל הנראה השתייכו השניים לחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס (facebook.com).

פעילים שיעים מסומליה

32. ככל הנראה מדובר בפעילים בודדים, שהגיעו לסוריה מסומליה. בדף פייסבוק בשפה הפרסית המוקדש ללוחמים השיעים, שהתנדבו ללחימה בסוריה נראה מפקד חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס בחברת שני פעילים שיעים סומלים. כותרת הצילום: "בעוד שפעילים סונים והאבים מסומליה התגייסו [למען המורדים], סומלים שיעים הצטרפו לחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס כדי להגן על קברה של אלסידה זינב" (facebook.com). בתמונה נוספת, שהופצה בדף פייסבוק זה, נראה פעיל סומלי מחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס, ייתכן אותו סומלי שצולם בתמונה הקודמת (facebook.com).

מפקד חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס (השני מימין) בחברת שני מתנדבים סומליים (facebook.com)

צילום קבוצתי של פעילי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס. משמאל נראה פעיל כהה עור, ייתכן אותו סומלי המופיע מימין בתמונה הקודמת. במרכז איש הדת העיראקי השיעי, קאסם אלטאא'י (facebook.com)

פעילים שיעים מחוף השנהב

33. באתר אינטרנט התפרסמו תמונותיהם של שני פעילים שיעים מחוף השנהב, שנוטלים/נטלו חלק בלחימה בסוריה לצד המשטר הסורי. אחד מהם נהרג (en.wikipedia.org). ביולי 2013 פורסם, כי לוחמים ממערב אפריקה משתתפים בהגנה על קברה של אלסת זינב, ככל הנראה בשורות חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס

פעיל מחוף השנהב אוחד בכרזה: "לפקודתך, זינב!! מגאגנואה [עיר בדרום חוף השנהב - Gagnoa] - חוף השנהב [ל]כאן, דמשק. האין הן זהות? 26 במאי 2013." (askquran.ir)

מחמד סלימאן אלכוני מחוף השנהב, ההרוג האפריקאי הראשון בסוריה. נהרג במתחם אלסת זינב ב-26 ביוני 2013.
(abna.ir)

פרק ג: מסגרות הלחימה הצבאיות של המתנדבים השיעים

כללי

34. מלבד פעילי חזבאללה, המשתייכים ברובם למסגרות הצבאיות האורגניות של הארגון, נלחמים בסוריה כ-4,000-5,000 פעילים שיעים, רובם מעראק. מרבית הפעילים הללו, בסדר גודל של כ-2,000-3,000 לוחמים, משתייכים למסגרת צבאית בשם חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס. לצידה של מסגרת צבאית זאת פועלות גם מסגרות צבאיות נוספות, קטנות יותר, המבוססות על כמה מאות פעילים שיעים כל אחת, שמוצאם בעיקר מעראק. מאחורי הקמתן של מסגרות אלו עומד כח קדס, אשר הקים, צייד וכיוון את המליציות השיעיות, שנלחמו נגד האמריקאים ובעלי בריתם בעיראק.

חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס

סמל חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס. באיור מופיע שמה של החטיבה ומעליה יד האוחזת ברובה, שמעליו פסוק מהקוראן: "הם הינם צעירים המאמינים בריבונם, הרעפנו עליהם את ההנחיה בדרך הישר" (סורת אלכהף, פסוק 13). חלק מפסוק זה מופיע גם בלוגו של חבורות אנשי האמת. הנפת הרובה ומעליו פסוק מהקוראן הינו סמל המשותף למשמרות המהפכה האיראנים ולארגונים שיעים, שהוקמו על ידם, ובכלל זה ארגון חזבאללה הלבנוני.

כללי

35. **חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס** מהווה מסגרת לחימה איכותית בה משרתים מרבית הפעילים **השיעים**. פעילי החטיבה מצוידים היטב (ראו צילומים) , בעלי כשירות צבאית גבוהה יחסית והם, מקיימים מבנה ארגוני היררכי ופיקוד צבאי מסודר. הם גם מיומנים **בטקטיקות לוחמת גרילה** אותן רכשו מתקופת הלחימה נגד צבא ארה"ב והקואליציה בעראק.

36. החטיבה הוקמה ככל הנראה בסוף שנת 2012 תחילת 2013 לשם הגנה על מתחם קבר **אלסת זינב** (אלסידה זינב). אלסת זינב הייתה בתו של האמאם עלי בן אבו טאלב, מייסד השיעה ונכדתו של הנביא מוחמד. הקבר הקדוש הנמצא בלב אזור סוני, כעשרה ק"מ דרומית מדמשק, משמש מוקד עלייה לרגל עבור שיעים מרחבי העולם⁶. **ההגנה על הקבר ועל מקומות נוספים בסוריה הקדושים לשיעה, הפכה למשימתם המרכזית של המסגרות הצבאיות של הפעילים השיעים. ולמשימה חשובה של ארגון חזבאללה הלבנוני.**

הרקע להקמת החטיבה

37. ברקע הקמת מסגרת צבאית זאת עמדו ההתנכלויות למתחם הקבר של אלסת זינב. התנכלויות אלו, שהחלו במחצית השנייה של שנת 2012, היו במרבית המקרים ביוזמת ארגונים המזוהים עם אלקאעדה והג'האד העולמי ובמרכזם ארגון ג'בהת אלנצרה, אשר ביסודם עוינים לשיעים ופועלים כדי לתת למלחמת האזרחים צביון דתי ועדתי. במהלך שנת 2013 **החריפו ההתנכלויות**

⁶ מידע נוסף על קבר אלסת זינב ראו לקט מידע מה-4 ביוני 2013: "[מעורבות חזבאללה במלחמת האזרחים בסוריה](#)".

למתחם הקבר בעקבות קריאות מצד שיח'ים סלפים רדיקאליים להרוס אותו כיוון שמדובר לשיטתם בפולחן אלילים האסור על פי האסלאם. במחצית הראשונה של 2013 הותקף אזור הקבר מספר פעמים. בתחילת אפריל 2013 הצליחו פעילי ג'בהת אלנצרה להשתלט על אחת משכונותיה של העיירה, המצויה בקרבת הקבר, ולקחת בשבי את מפקד חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס (שמצא מותו בשבי).

38. **אבו אלפצ'ל אלעבאס**, שעל שמו נקראה המסגרת הצבאית השיעית המגנה על הקבר, היה בנו של האמאם עלי בן אבו טאלב הקדוש לשיעים. הוא זה, שהוביל לצד אחיו חסין, את הלחימה בקרב כרבלא נגד בני אומיה (680 לספירה). קרב, אשר הסתיים בטבח רבים מבני משפחת עלי ותומכיהם והפך לאתוס הקרבה עבור השיעים. **אבו אלפצ'ל אלעבאס**, שעל שמו קרויה החטיבה, הפך לסמל של גבורה בקרב השיעים.

צילום מפגישה של בכירים מחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס במתחם אלסת זינב, שהתפרסם בפייסבוק במאי 2013. בצילום נראים: 1. חסין עלואי, עראקי, מראשוני המצטרפים לחטיבה. 2. קאסם אלטאא'י, איש דת עראקי העוסק בהטפה ובשיגור פעילים לחימה בסוריה. 3. סיד חסין אלמריאני אלמוסוי, איש דת שיעי עראקי מהאזור הכפרי של בגדאד. 4. מאהר עג'יב ג'ט'ה, המכונה אבו עג'יב, מי שהיה מפקד חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס נשבה ע"י ג'בהת אלנצרה וככל הנראה מצא מותו בשבי.

המשימה המרכזית: הגנה על המקומות הקדושים לשיעים

39. המשימה המרכזית של חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס הינה הגנה על מתחם קבר אלסת זינב בעיקר מפני הארגונים המזוהים עם אלקאעדה והג'האד העולמי ("הקבוצות התכפיריות"). בנוסף לכך, באזור הקבר והעיירה שלידו, ערוך גם כח, המונה כמה מאות פעילי חזבאללה, המשולבים גם הם בהגנה על האזור. אנשי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס ופעילי חזבאללה ניהלו במהלך שנת 2013 קרבות קשים נגד לוחמים סלפים-ג'יהאדיסטים ומנעו מהם לחדור למתחם הקבר.

40. להערכתנו, בהגנה על מתחם קבר אלסת זינב, ספגה חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס כמה מאות הרוגים. גם ארגון חזבאללה, המשולב בהגנה על האזור, ספג בו למעלה משמונים הרוגים (על פי

ספירה שמית של הרוגי חזבאללה בסוריה) מתוך קרוב ל-350 הרוגים שמצאו מותם בסוריה (אומדן עדכני לסוף פברואר 2014).

41. ארגון חזבאללה ומנהיגו חסן נצראללה מייחסים חשיבות רבה להגנה על מתחם קבר אלסת זינב והם נוהגים לפאר את דמותם של הלוחמים, שנפלו במקום. בהגנה על הקבר הקדוש לשיעים משתמש נצראללה לשם הצדקת מעורבותו הצבאית של חזבאללה בסוריה וקידום אינטרסים של איראן וחזבאללה, שאין להם קשר להגנה על המקומות הקדושים לשיעים. כך למשל, בראיון שהעניק חסן נצראללה לערוץ הלבנוני OTV (3 בדצמבר 2013) טען מנהיג חזבאללה, כי המעורבות הצבאית של חזבאללה בסוריה החלה בצורך להגן על הקבר, שנותר מבודד, לאחר שרוב האזור הכפרי של דמשק נפל בידי המורדים. בעקבות זאת שיגר חזבאללה 40-50 פעילים לאזור הקבר כדי למנוע נפילתו בידי "הקבוצות החמושות" (הערה: מאז גדל מספר פעילי הארגון המשולבים בהגנה על מתחם הקבר ובלחימה במוקדי קרבות נוספים בסוריה. כדרכו נמנע חסן נצראללה מלנקוב במספרם).

42. הגם שמשימתם המרכזית הינה הגנה על קבר אלסת זינב, מופעלים פעילי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס ומסגרות צבאיות שיעיות אחרות, גם בהגנה על מקומות נוספים הקדושים לשיעים בסוריה (שמידת קדושתם נופלת מזו של קבר אלסת זינב). שני מקומות קדושים נוספים המוגנים ע"י מסגרות צבאיות שיעיות הם:

א. קבר אלסידה רקיה: בתו של חסין בן עלי, שנהרג בקרב כרבלא. היא נפטרה בגיל חמש מצער על מות אביה ומהווה דמות מופת בשיעה. מתחם הקבר שלה נמצא באזור הכפרי של העיר חלב. במקום התקיימו קרבות קשים בין כוחות המורדים לבין כוחות משר אסד במהלכם נפגע הקבר וכיפתו ניזוקה.

קבר אלסידה רקיה: פנים המבנה והקבר שבתוכו (youtube.com).

קבר אלסידה רקיה: מבט מבחוץ (youtube.com).

תמונה מתוך סרטון וידאו, שהופץ באינטרנט, שבו נראים לוחמים איראניים באזור אלסידה רקה בחלב. בתמונה נראה אחד הלוחמים אוחד במחשב נייד ומדבר עם עמיתו בשפה הפרסית (4 באוקטובר 2013, youtube.com).

ב. **קבר אלסידה סכינה:** בתו של חסין בן עלי, שנהרג בקרב כרבלא. היא מתה בדמשק בגיל ארבע ונקברה באזור דאריא, **פרבר של העיר דמשק**. קברה נחשב ע"י השיעים כמקום הקדוש השלישי בחשיבותו לשיעים בסוריה אחרי קבריהם של אלסידה זינב ואלסידה רקה.

עלי ג'מאל אלג'שי. מפקד בחזבאללה שנהרג באזור קבר אלסידה סכינה ב-3 באפריל 2013. הוא מצולם לצד משגר טילים מדגם קורנט, כשמאחוריו טנק של הצבא הסורי (facebook.com).

עלי ג'מאל אלג'שי ("חידר"), אשר נהרג בהגנה על קבר אלסידה סכינה (facebook.com).

הלוויית החאג' עלי ג'מאל אל ג'שי בכפר ג'ויא, שבדרום לבנון
(דף הפייסבוק של דרום לבנון, 3 באפריל 2013, וצות אלפרח צור, 6 באפריל 2013)

אופן הפעלת חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס

43. חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס, והמסגרות השיעיות הצבאיות האחרות פועלות בשטח כמסגרות עצמאיות למחצה, ואינן מהוות חלק אורגני מצבא סוריה ומכוחות הביטחון הסוריים. בו בזמן הן כפופות לצבא סוריה, מופעלות על ידו ומשולבות באסטרטגיה הכוללת של איראן (המהווה מעין "מתאם-על" בין המליציות השיעיות לבין המשטר האיראני). אחד המתנדבים השיעים בחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס תאר את קשריו עם הצבא הסורי והמשטר הסורי כדלקמן: "**ברגע שאתה מתנדב לכוח [קרי, חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס], עליך להצטרף לצבא המשטר הסורי. עליך להילחם עבור הנשיא אסד בעדיפות גבוהה יותר** [מאשר עבור חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס]. הצבא הסורי יאמר לך שעליך לדעת, כי אתה מגן על סוריה, ולא רק על המקום הקדוש [קרי: מתחם קבר אלסידה זינב]" (דה גארדיאן, 4 ביוני 2013).

44. נראה לנו כי אנשי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס, כמו גם פעילי מסגרות צבאיות שיעיות אחרות, מופעלים בעיקר במשימות הגנה על המקומות הקדושים לשיעים, בדגש על מתחם קבר אלסת זינב. הם גם מקיימים מתקפות יזומות מקומיות בעלות משמעות טקטית, במטרה לשפר את יכולת ההגנה על המקומות, שעליהם הם מגנים. בכך הם חוסכים כח אדם לצבא הסורי ולכוחות הביטחון הסוריים ומאפשרים להם להפנות כוחותיהם למשימות התקפיות בגזרות אחרות הדורשות מיומנות צבאית רבה יותר.

45. אנשי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס מצויים במבנים באזור מתחם אלסת זינב (ובמקומות קדושים נוספים). הם מסתייעים ע"י פעילי חזבאללה ואנשי מליציה סוריים (ה"שביחה"). במשותף הם מגנים על המקומות הללו והודפים מתקפות של ארגוני המורדים, בעיקר ג'בהת אלנצרה וארגונים עם הג'האד

העולמי, המתבצעות מעת לעת. על פי הסרטונים, המופצים באינטרנט, הם משתמשים ברובי צלפים, רובי סער, מקלעים ומטולי אר.פי.ג'י.

פעילים מחטיבת אבו פצ'ל אלעבאס

ירי באמצעות מטול אר.פי.ג'י (www.youtube.com).

אחמד ע'ראוי, עיראקי, נהרג בסוריה.
(www.facebook.com)

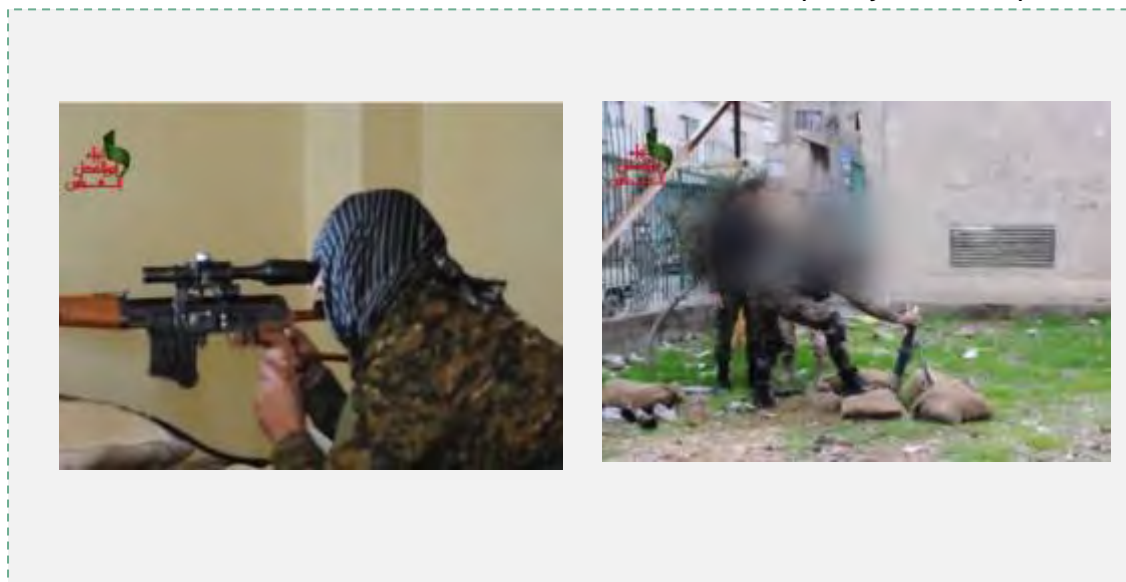
פעיל נושא מטול אר.פי.ג'י, ונשען על טנק של הצבא סורי. (www.youtube.com)

פעילי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס. שניים מהם נושאים מטולי אר.פי.ג'י.
(www.youtube.com)

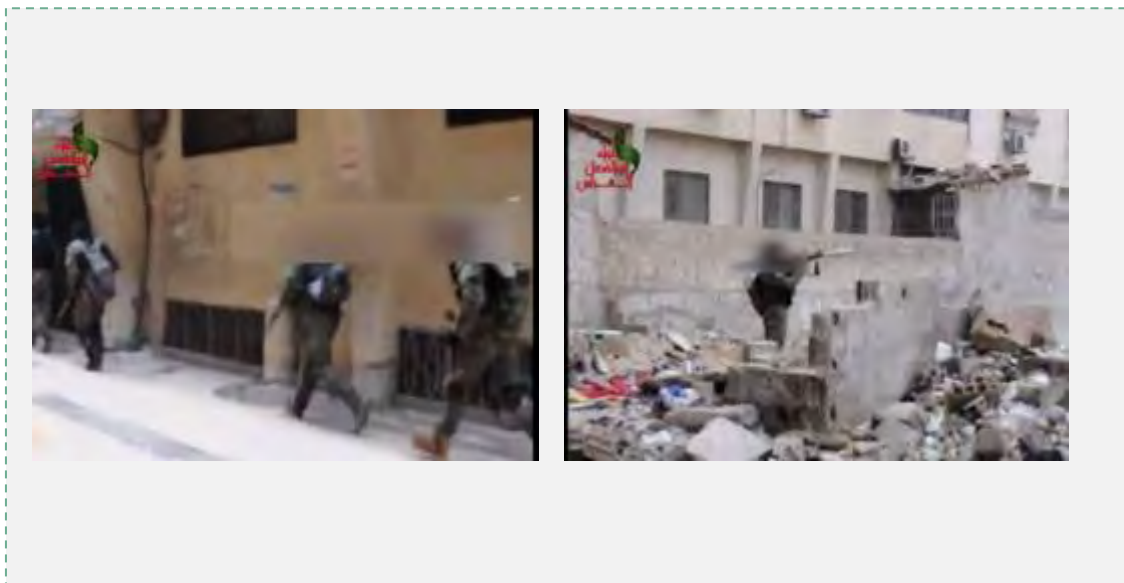

ציוד לוחם חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס
 .(www.facebook.com)

הפעלת מרגמה על-ידי פעיל של חטיבת אבו
 אלפצ'ל אלעבאס
 .(www.youtube.com)

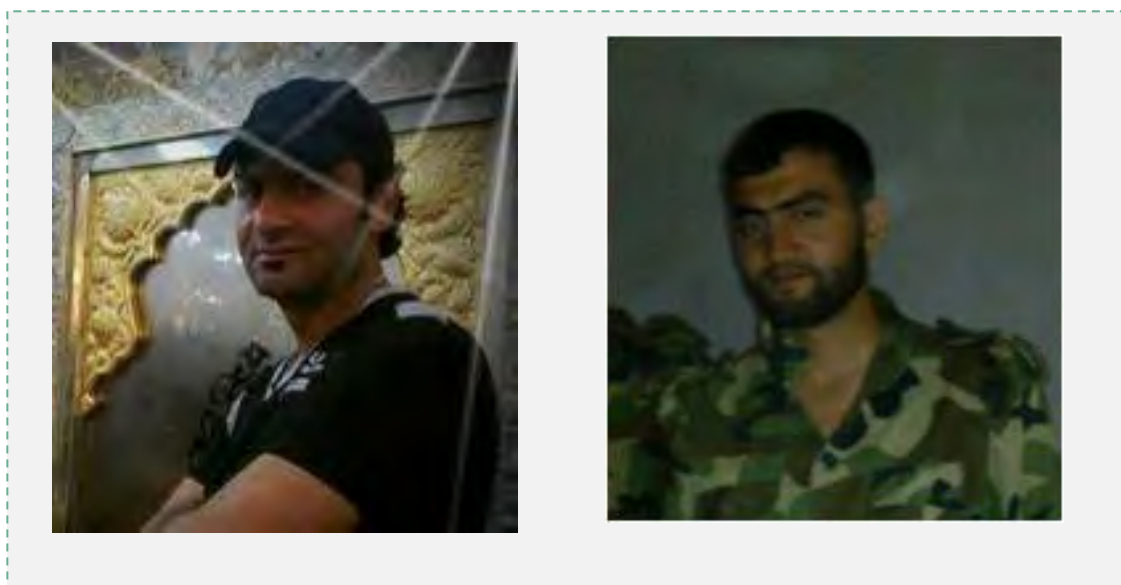

תמונות מסרטון המתעד את הפעילות המבצעית השוטפת של חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס:
 ירי מרגמה; ירי צלפים; סיורים; ירי RPG (youtube.com).

תמונות מסרטון המתעד את הפעילות המבצעית השוטפת של חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס:
ירי מרגמה; ירי צלפים; סיורים; וירי RPG (youtube.com).

פעילים מחטיבת אבו פצ'ל אלעבאס, שנהרגו בהגנה על קבר אלסת זינב

אחמד כיארה מתואר באתרי אינטרנט שונים כאחד
ממייסדי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס" ואחד
ממפקדיה הבכירים. נהרג בסוריה ונקבר בנג'ף
בפברואר 2013 (facebook.com).

צ'רע'אם אלסאעדי נהרג במאי 2013.
(Facebook.com).

ברהאן ממיטא, נהרג במרץ 2013 (Youtube.com).

אחמד אלחג'י אלסאעדי, עראקי ששימש כמפקד כוח החירום של חטיבת אבו פאצ'ל אלעבאס. נראה נושא על חזהו את תמונתו של מקתדא אלצדר (plus.google.com).

עמראן כאט'ים מוסא. בסרטון, שפורסם באינטרנט בו מסר דרישת שלום ל"חברים הנמצאים באיראן" (Youtube.com).

אבו עלי אלמנדלאוי (Facebook.com).

מסגרות צבאיות נוספות

46. הפעילים השיעים, הפועלים בסוריה, בעיקר אלו שמוצאם מעראק, מאורגנים במסגרות צבאיות נוספות, הקרויות על שם אישים ואירועים מההיסטוריה ומהדת השיעית. בסמלים של כמה מהם מופיע איור קבר אלסת זינב. **מסגרות אלו משולבות בפעילותה של חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס וחלקן לפחות מופעל על ידה.** אמנם מסגרות אלו נקראות "חטיבות" או "גדודים" אך אין המדובר בהכרח בחטיבות ובגדודים כפי שנהוג בצבאות סדירים, אלא בכוחות סדירים למחצה בעלי אופי מיליציוני. להערכתנו מונות מרבית המסגרות הללו **כמה מאות פעילים כל אחת.** מסגרות אלו משולבות בעיקר בהגנה על קבר אלסת זינב ועל מקומות קדושים נוספים לעדה השיעית.

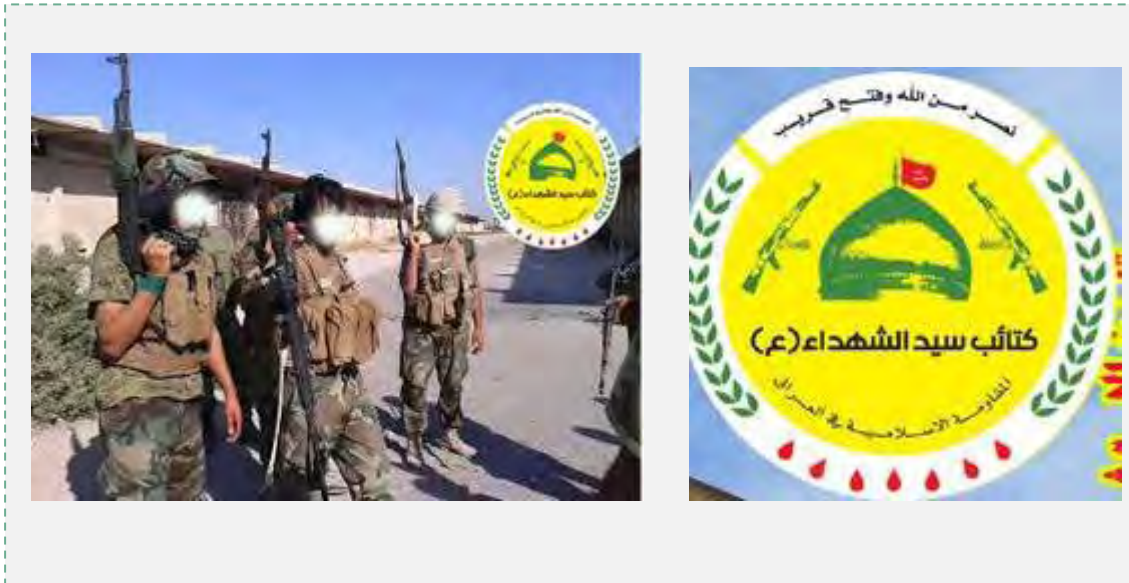
47. להלן המסגרות הצבאיות השיעיות העיקריות:

א. **גדודי בכיר החללים (כתאב סיד אלשהדאא⁷)** - המדובר בכוח המבוסס על פעילים עראקים, המונה כמה מאות פעילים. אנשיו פועלים במתואם עם חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס. שמו של כח זה, שנזכר לראשונה בתקשורת באפריל 2013 בעיר בצרה שבעיראק. מטרתו המוצהרת של הכוח הינה להגן על המקומות הקדושים לעדה השיעית בסוריה. אנשיו הינם פעילים, שפרשו מגדודי חזבאללה בשל סכסוכים פנימיים אליהם הצטרף **אבו מצטפא אלשיבאני** מי שעמד בראש רשת לוגיסטית של כוח קדס, ששימשה להברחת אמצעי לחימה לעראק עבור המליציות השיעיות, שהופעלו ע"י איראן⁸. ב-24 בספטמבר 2013 הודיעה הטלוויזיה הסורית, כי מפקד

⁷ בכיר החללים ("סיד אלשהדאא") הוא כינוי **לחסין בן עלי בן אבו טאלב**, שהנהיג את קרב כרבלא ב-680 לספירה ונהרג במהלך הקרב. דמותו הפכה למודל להזדהות והערצה בקרב השיעים.

⁸ **רשת אלשיבאני** הסתייעה ע"י פעילים של חזבאללה הלבנוני, שהגיעו לעראק בשנים 2006-2008 ואימנו בה פעילי מליציות ואנשי רשתות עראקיות מטעמו של כח קדס.

גדודי בכיר החללים אבו לית' או חמזה בן עבד אלמטלב (כנראה שמו האמיתי), נהרג באזור הכפרי המזרחי של דמשק.

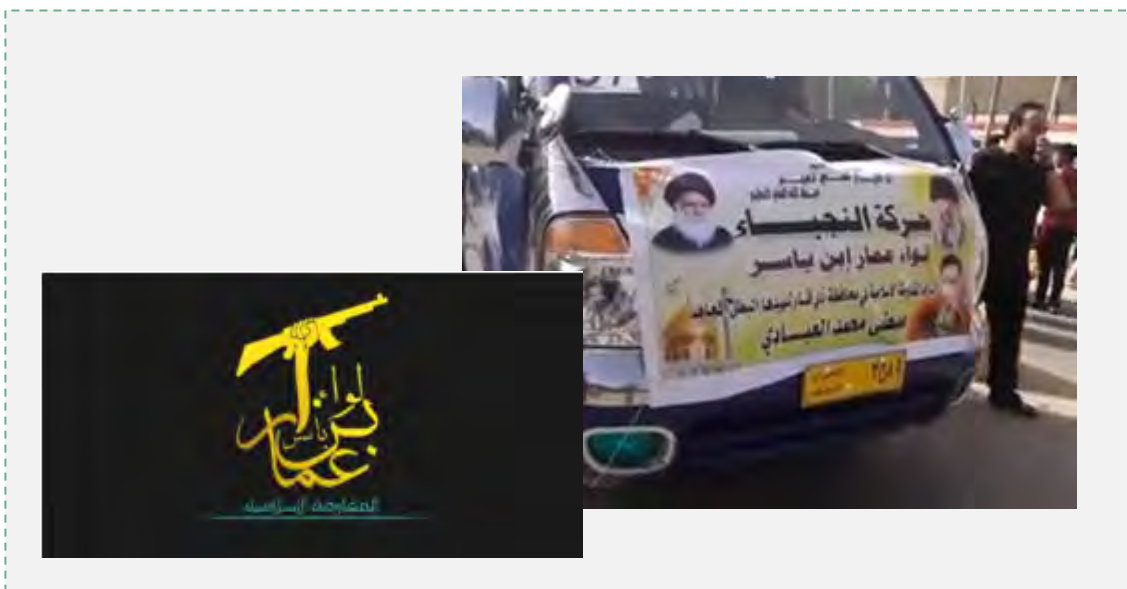
לוחמים מגדודי בכיר החללים (facebook.com).

סמל גדודי בכיר החללים ובו הכיתוב: "ניצחון מאללה וכיבוש קרוב – גדודי בכיר החללים – ההתנגדות האסלאמית בעיראק". במרכז מופיע איור מבנה קבר אלסת זינב (facebook.com).

מימין: סג'אד אלשיבאני - פעיל מעראק, שנהרג במתחם אלסת זינב במסגרת גדודי בכירי החללים ב-20 באוגוסט 2013 (facebook.com). משמאל: עלי סאמי אלזבידי פעיל מעראק, שנהרג במתחם אלסת זינב במסגרת גדודי בכירי החללים ב-20 באוגוסט 2013. שימש כצלף וכונה "הצלף של חלב" (facebook.com).

ב. **תנועת האצילים (חרכת אלנג'באא'⁹)** – כח שיעי המונה כמה מאות לוחמים, יוצאי המליציות העראקיות חבורת אנשי האמת וגדודי חזבאללה. מרבית אנשיו של הכוח פועלים באזור דמשק ומקצתם באזור חלב. הכוח מאורגן במסגרות צבאיות הנקראות "חטיבות": **חטיבת עמאר בן יאסר** (ממקורבי האמאם עלי, קבור ברקה), הפועלת באזור חלב; **חטיבת אלחמד** ("חטיבת השבח", קרי – השבח לאללה); **חטיבת אלמאם אלחסן אלמג'תבא** (האמאם אלחסן בן אבו טאלב, האמאם השני בשיעה המכונה "אלמג'ת בא, קרי – הנבחר"), הפועל במרחב דמשק.

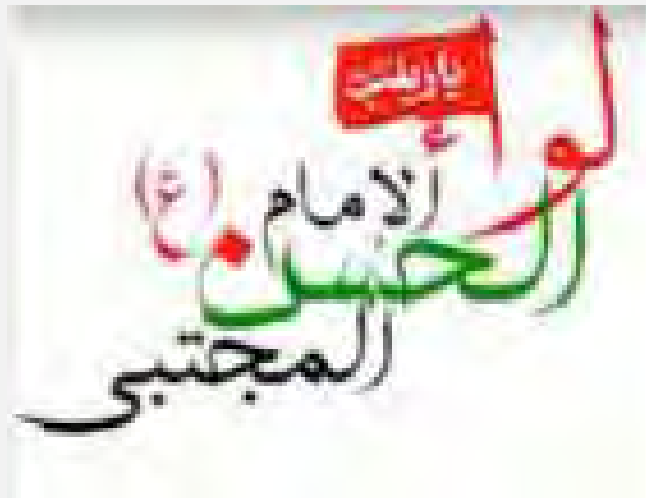

מימין: חטיבת עמאר בן יאסר המשתייכת לתנועת האצילים. צילום תמונה מתוך הלווייתו של הרוג התנועה שהתקיימה בדרום עראק. בצדי ההודעה מופיעות תמונותיהם של המנהיג העליון של איראן, עלי ח'אמנהאי, ואיש הדת השיעי העראקי מחמד מחמד אלצדר, שנרצח בהוראת צדאם חסין בשנת 1999 (facebook.com). משמאל: סמל חטיבת עמאר בן יאסר: מתחת לסמל כתוב "ההתנגדות האסלאמית". הסמל דומה מאד לסמל של "משמרות המהפכה" האיראניים ושל חזבאללה (jihadology.net).

⁹ שמו המלא של הכח הוא: **אלמקאומה אלסלאמיה – חרכת חזבאללה – אלנג'באא'**. תרגום מערבית: "ההתנגדות האסלאמית – תנועת חזבאללה – האצילים".

מימין: סמל חטיבת אלחמד המשתייכת לתנועת האצילים. הכיפה של אלסת זינב נמצאת ברקע, מפת עראק נראית בחזית כשעליה יד המניפה רובה סער ומצדה השני חרביו של עלי בן אבו טאלב. מעל מתנוסס דגל אדום עליו נכתב "הו חסין" (הכוונה לחסין בן עלי, דמות מופת מרכזית בשיעה) (jihadology.net). משמאל: פעילי חטיבת אלחמד (jihadology.net).

מל חטיבת אלמאם אלחסן אלמג'תבא, המשתייכת לתנועת האצילים (jihadology.net).

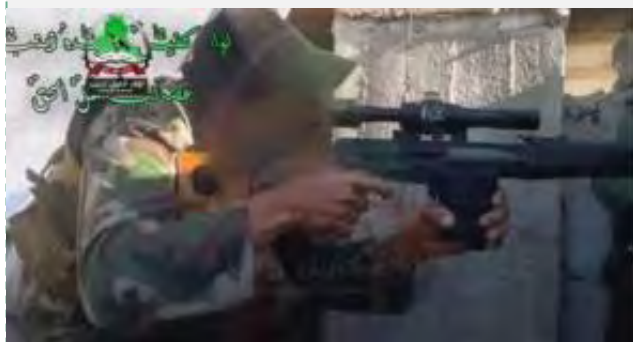
ג. חטיבת אלטף (לואא' אלטף)¹¹ - מסגרת צבאית שיעית, שהוקמה במאי 2013, על בסיס פעילים עראקיים. היא כוללת כמה מאות פעילים ומהווה כח מסייע לחטיבת אבו אלפצל אלעבאס. פעיליה הינם יוצאי המליציות העראקיות חבורות אנשי האמת וגדודי חזבאללה. על פי כתבה באתר אינטרנט, שהתפרסמה ב-28 באפריל באתר אינטרנט עראקי-שיעי פועלים

¹¹ אלטף הוא המקום בדרום עראק שבו התרחש קרב כרבלא בשנת 680 לספירה, אירוע מכונן בתולדות השיעה. בקרב נטבחו תומכיו של האמאם עלי בידי הח'ליף האני יזיד בן מעאוויה.

במסגרת חטיבת אלטף שלושה "גדודים": גדוד חביב בן מט'אהר אלאסדי; גדוד בדיר בן ח'צ'יר; וגדוד זהיר אבו לקין (albasrah.net).

ד. החטיבה העריבה לשלומה של [אלסת] זינב (לואא' כפיל זינב)- מסגרת צבאית שיעית עראקית, המונה כמה מאות פעילים. מקורם של הפעילים הללו הינו בחבורות אנשי האמת. עיקר פעילותם הינו סיוע בהגנה על קבר אלסת זינב, כפי שמצביע שמם.

פעילי החטיבה העריבה לשלומה של [אלסת] זינב

מימין: סמל החטיבה, שהינו סמל המיליציה חבורות אנשי האמת (Youtube.com). משמאל: צלף בחטיבה (Youtube.com).

מימין: פעילי החטיבה נושאים קלצ'ניקוב, מטול אר.פי.ג'י, רובה צלפים בעל משקפת טלסקופית ומקלע. (azelin.files.wordpress.com) משמאל: פעיל החטיבה טוען רקטה לקראת ירי (azelin.files.wordpress.com)

מימין: פעילים וכלי רכב של החטיבה (azelin.files.wordpress.com). משמאל: פעיל החטיבה מסמל בידו תנועת ניצחון כשהוא ניצב בתוך טנק ככל הנראה, של הצבא הסורי (azelin.files.wordpress.com)

ה. הכוחות העריבים [לבטחון קברה של אלסת זינב] (אפואג' אלכפיל) – מסגרת צבאית שיעית עראקית, המסייעת לחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס בהגנה על מתחם קבר אלסת זינב. הכוח מורכב ממספר יחידות שכל אחת מהן נקראת פוג', קרי אגד של כוחות (למשל – "פוג' ההתערבות המהירה", "פוג' אנשי האמת").

ו. חטיבת האמאם אלחסיין (לואא' אלמאם אלחסיין) – מסגרת צבאית, שעל הקמתה הוכרז ב-30 ביוני 2013. היא מבוססת על פעילים שיעים עראקים אך פועלים בה גם שיעים סוריים (על פי סרטון שהופק ע"י הערוץ האראני ח'בר). נראה, כי מקורם של מרבית אנשי הכוח בחטיבת היום המובטח, מיליציה עראקית, אליה הצטרפו פעילים מצבא המהדי, ארגונו של איש הדת השיעי הפרו-אירני מקתדא אלצדר. חלק ניכר מפעילי מסגרת צבאית זאת שרתו בצבא העראקי והינם בעלי ניסיון צבאי.

מימין: סרטון שהופץ על-ידי חטיבת האמאם אלחסין ובו נראית דמותו של מקתדא אלצדר (Youtube.com). משמאל: שני משמאל אבו כראר, מפקד חטיבת האמאם אלחסין (facebook.com).

ז. חטיבת ד'ו אלפקאר (לואא' ד'ו אלפקאר)¹¹ – מסגרת צבאית שיעית עראקית, אשר הוקמה בתחילת יוני/מהלך יולי 2013 לסיוע לחטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס בהגנה על מתחם אלסת זינב. מסגרת זאת מונה להערכתנו כמה מאות פעילים. היא מורכבת מפעילים עראקיים יוצאי חבורות אנשי האמת, גדודי חזבאללה וחטיבת היום המובטח. כמו כן משרתים בה פעילים לבנוניים ואיראניים. רוב מפקדי מסגרת צבאית זאת גויסו מקרב קציני חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס.

מימין: לוחם בחטיבת ד'ו אלפקאר (facebook). משמאל: אבו ג'עפר אלאסד, עראקי, ממפקדי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס, שנתמנה למפקד בכיר בחטיבת ד'ו אלפקאר (facebook).

¹¹ ד'ו אלפקאר הינו כינויו לחרבו של עלי בן אבו טאלב, אותה קיבל, על פי המסורת המוסלמית, כהוקרה מהנביא מחמד.

מימין: אבו האג'ר, שיעי, עראקי, אשר שימש סגן מפקד חטיבת ד'ו אלפקאר. על-פי סוכנות הידיעות האיראנית אהל אלבית מה-21 באוגוסט 2013, הוא ביקר באיראן. בראיון לסוכנות הידיעות אהל אלבית התבטא אבו האג'ר: "הקמנו את גדודי אבו אלפצ'ל אלעבאס ואת [חטיבת] ד'ו אלפקאר משיעים עיראקים, סורים ושיעים ממדינות אחרות" (alarabiya.net). ב-18 בספטמבר 2013 הודיעה סוכנות הידיעות אהל אלבית, כי אבו האג'ר נהרג באזור קבר אלסת זינב וכי שמו האמיתי הוא פאצ'ל אלצבחי (facebook.com). משמאל: אבו האג'ר (ראשון מימין) בחברת מאהר עג'יב ג'ט'ה, מפקד חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס (facebook.com).

סמל חטיבת ד'ו אלפקאר: שתי חרבות המגנות על קבר אלסת זינב (facebook.com).

ח. פלוגות חוד החנית על-שם אלח'ראסאני (סראיא טליעת אלח'ראסאני)¹² - מסגרת צבאית קטנה המורכבת משיעים עראקיים. היא הוקמה ע"י משמרות המהפכה. על הקמתה הוכרז ב-24 בספטמבר 2013. מרכז פעילותה הינו באזור קבר אלסת זינב. מנהיגה הינו **עלי אליאסרי**, כנראה שיעי מדרום עראק.

¹² ככל הנראה קרויה המסגרת על שמו של אבו מסלם אלח'ראסאני- מפקד צבא, שבמאה השמינית לספירה סייע להפיל את שושלת בית אומייה, שנזפת נפשם של השיעים.

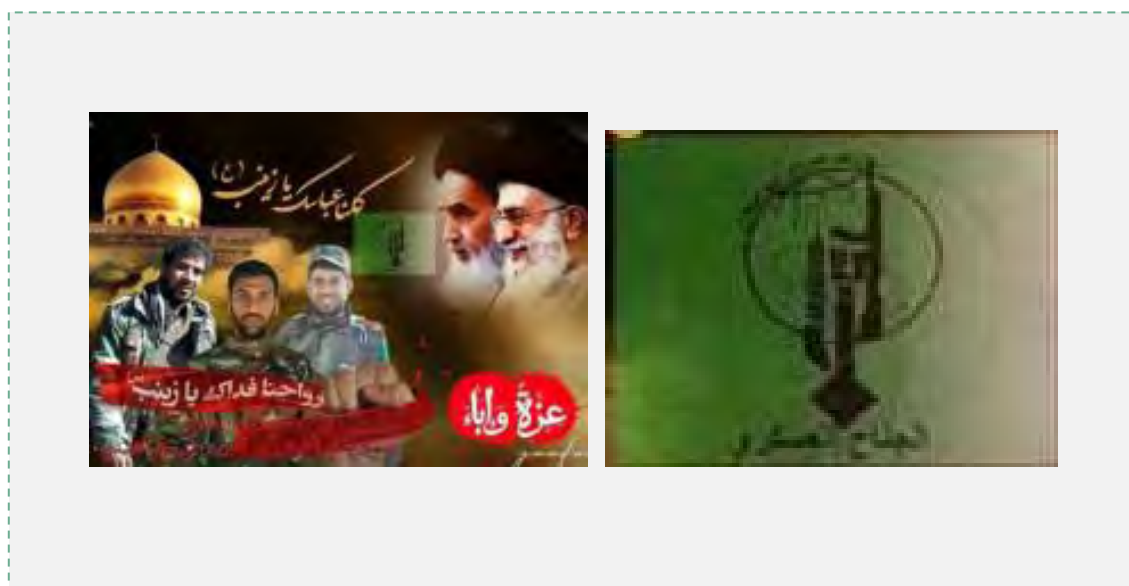
סמל פלוגות חוד - החנית על שם אלח'ראסאני, הכולל את שם הכוח, ואת המילים "ההתנגדות האסלאמית" (מעל הרובה). בסמל פסוק מהקוראן: "אלה בינינו אשר התאמצו [ניתן לתרגם גם: ביצעו את חובת הג'האד], יזכו להנחייתנו". הסמל מזכיר מבחינה גראפית את סמל משמרות המהפכה האיראניים ואת סמל חזבאללה הלבנוני (jihadology.net).

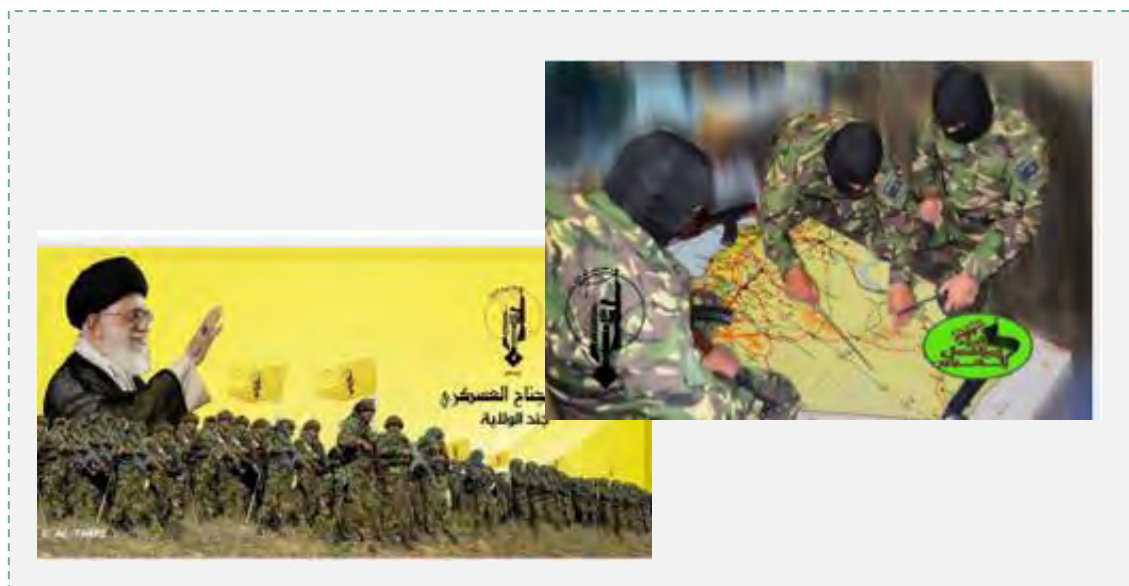
עלי אליאסרי (מימין) מפקד פלוגות חוד - החנית על שם אלח'ראסאני. התמונה צולמה במתחם קבר אלסת זינב (jihadology.net)

ט. **בדר- הזרוע הצבאית [בדר- אלג'נאח אלעסכרי]:** מסגרת צבאית שיעית עראקית, שמקורה בכוח **בדר (פילק בדר)** של המועצה האסלאמית העליונה של המהפכה האסלאמית בעראק. זהו כוח שיעי עראקי, שהוקם במהלך מלחמת איראן-עראק (1980-1988) **על-ידי משמרות המהפכה האיראניים**, במטרה להוות אופוזיציה שיעית הנלחמת במשטרו של צדאם חסין. הכוח פעל במהלך מלחמת איראן-עראק בדרום עראק. ב-2003 הוכרז על הקפאת פעילותו, בעקבות כניסת ארצות-הברית לעראק. מאז הוא הפך לארגון אזרחי תחת השם ארגון בדר (מנט'מת בדר) הזרוע הצבאית שלו חידשה ככל הנראה את פעילותה בעקבות מלחמת האזרחים בסוריה. ב-13

ביולי 2003 הודיע ארגון בדר, כי שלח יותר מ-1,500 פעילים של הזרוע הצבאית שלו לסוריה, מספר הנראה לנו מוגזם.

מימין: סמל כוח בדר – הזרוע הצבאית. משמאל: פעילים מכוח בדר, שנהרגו בסוריה: הם הוזכרו באינטרנט גם כאנשי גדודי בכיר החללים. בתמונה נכתב: "כולנו עבדיך, זינב! את נפשתינו נקריב למענך, זינב!" ההרוגים מופיעים כשמימין להם איאטוללה ח'ימיני, מחולל המהפכה האסלאמית באיראן, ועלי ח'אמנאאי, מנהיגה הנוכחי של איראן (facebook.com).

מימין: תמונה שהופצה על-ידי חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס נראים בה פעילי כוח בדר בוחנים את מפת סוריה (jihadology.net). משמאל: תמונה שהופיעה בדף פייסבוק שמזוהה עם "כוח בדר" בה נראים פעילי הכוח ניצבים מתחת למנהיג איראן, עלי ח'אמנאאי, תחת הכותרת "בדר – הזרוע הצבאית, חיל הנאמנות לבית עלי" (jihadology.net)

י. כוחות החלל מחמד באקר אלצדר (קואת אלשהיד מחמד באקר אלצדר)¹³ - מסגרת צבאית שיעית עראקית המזדהה עם מחמד באקר אלצדר. נראה כי רבים מפעיליה הינם אנשי חטיבת היום המובטח ותומכי איש הדת השיעי הפרו איראני מקתדא אלצדר (שאביו היה בן דוד של מחמד באקר אלצדר). נראה, כי כח זה מקיים קשר הדוק עם כח בדר-הזרוע הצבאית, שכן הסרטונים שהם מפיצים ברשת האינטרנט הם משותפים.

כוחות החלל מחמד באקר אלצדר (facebook.com).

מימין: קאסם אלדראג'י, נהרג בנובמבר 2013 באזור אלסת זינב. השתייך לכוחות החלל מחמד באקר אלצדר (twitter.com). משמאל: פעיל "כוחות החלל מחמד באקר אלצדר" נושא מטול אר.פי.ג'י. (jihadology.net).

¹³ מחמד באקר אלצדר - איש דת השיעי עראקי פרו-איראני, מהמייסדים של האופוזיציה השיעית נגד צדאם חסין. חוסל בהוראתו של צדאם חסין בשנת 1980 בשל קריאתו למהפכה אסלאמית נוסח איראן בעראק.

יא. **צבא אלמח'תאר (ג'יש אלמח'תאר)**¹⁵ - מסגרת צבאית שיעית עראקית, שעל הקמתה נמסר ב-4 בפברואר 2013. מקימה הינו **ואת'ק אלבטאט**, מזכ"ל מליציית גדודי חזבאללה בעראק. אלבטאט הודיע, כי הקמת צבא אלמח'תאר נועדה לספק ביטחון אזרחי לתושבי עראק (קרי, למנוע פיגועים נגד השיעים המתבצעים לעיתים תכופות ע"י ארגון אלקאעדה בעראק). אלבטאט הוסיף, כי המסגרת החדשה הזו תפעל גם מחוץ לגבולות עראק (Arabic.farsnews.com); על פי אחד הדיווחים **אבו כראר אלחמידאוי**, בכיר גדודי חזבאללה, שנהרג בסוריה באפריל 2013, פעל במסגרת צבא אלמח'תאר. הדבר עשוי להעיד, כי פעילי צבא הנבחר פועלים במסגרת גדודי חזבאללה.

ואת'ק אלבטאט מכריז על הקמת צבא אלמח'תאר על רקע דגלי עראק ודגלי חזבאללה (youtube.com). ב-29 באוגוסט 2013 איים אלבטאט בפגיעה קשה באינטרסים האמריקאיים בעראק אם ארצות-הברית תתקוף בסוריה. שכן, באותם הימים, איימה ארה"ב, כי תפעל בסוריה, על רקע השימוש של משטר אסד בנשק כימי נגד אזרחי סוריה (arabic.farsnews.com). ב-2 בינואר 2014 דווח, כי אלבטאט נעצר בבגדאד בעקבות פרסום קבלת אחריות של צבא אלמח'תאר על ירי פגזים לעבר ערב-הסעודית, בעקבות פרסומים של פסקי הלכה העונים לשיעים בסעודיה (tunisien.tn).

¹⁵ **צבא אלמח'תאר** - על שם צבא אלמח'תאר ת'קפי, שהוקם ע"י המצביא מח'תאר בן אבו עביד (שכונה אלת'קפי). צבא זה הוקם מייד לאחר קרב כרבלא על מנת לנקום את דמם של חסין בן עלי ותומכיו, שנטבחו בקרב.